

“Κάνοντας ειρήνη στην Κύπρο”**Sir David Hannay****περιγράφει ένα προσχέδιο συμφωνίας**

Κανένας δεν μπορεί να έχει ψευδαισθήσεις για τη δυσκολία πραγματοποίησης μιας συμφωνίας για την Κύπρο. Πολλοί προσπάθησαν, κανείς δεν πέτυχε. Ο Σ.Βάνς, ο Τζ.Κάλλαχαν, ο Ξαβιέ Περέζ ντε Κουεγιάρ, ο Όσκαρ Καμιλιόν, ο Τζο Κλάρκ. Η λίστα είναι αρκετά μεγάλη ώστε να προκαλέσει δέος στον νεοφερμένο πριν από το Σισσούφιο καθήκον του. Οι τρεις επισκέψεις που έκανα στο νησί, από τον διορισμό μου, τον Μάιο, σαν Ειδικού Κυβερνητικού Απεσταλμένου, δεν μου άφησαν αμφιβολίες για το αποτέλεσμα αυτό.

Νωρίτερα αυτό το χρόνο η Ελλάδα και η Τουρκία βρίσκονταν στο χείλος του πολέμου. Στο ίδιο το νησί μια ολόκληρη γενιά μεγάλωσε με την υποψία για την άλλη κοινότητα. Τα μοιραία γεγονότα που διαδραματίστηκαν κατά μήκος της ουδέτερης ζώνης αυτό το καλοκαίρι είναι οι πικροί καρποί αυτής της κατάστασης.

Από την μια πλευρά είναι εκείνοι που πιστεύουν ότι όλα τακτοποιήθηκαν με τον Τουρκικό Στρατό το 1974. Από την άλλη εκείνοι που πιστεύουν ότι η πλειοψηφούσα κοινότητα έχει μόνη το διακαίωμα να κυβερνά. Ως συνήθως οι εξτρεμιστές ισχυροποιούνται με την αύξηση της έντασης. Τότε γιατί ενοχλείσθε; Θα μπορούσατε να πείτε ότι είναι μικρό νησί, λίγοι άνθρωποι σκοτώνονται, υπάρχει μια δίκαιη σταθερή κατάσταση με την παρουσία των Η.Ε. Σε τίποτα δεν συγκρίνεται με τη Ρουάντα, τη Σομαλία ή τη Βοσνία.

Αλλά αυτή η θέση αγνοεί το εύθραυστο της κατάστασης. Η Κύπρος είναι ο τόπος για την νέα γενιά όπλων. Υπάρχει στην Κύπρο μεγάλος αριθμός ανδρών με σύγχρονα όπλα απότι στον υπόλοιπο κόσμο. Και οι δύο πλευρές εξοπλίζονται με μοντέρνα άρματα μάχης. Και υπάρχει πάντα ο κίνδυνος ενός λάθους ή μιας προμελετημένης κίνησης.

Ένα νέο στοιχείο στο θέμα της Κύπρου που θα μπορούσε να είναι θετικό και για τις δύο κοινότητες είναι η προοπτική της ένταξης στην Ε.Ε. Αυτό δεν προσφέρει μόνον την ευκαιρία για την εσωτερική αγορά, και τα άλλα υλικά οφέλη αλλά είναι ένα παράθυρο σ'έναν καινούργιο κόσμο. Αλλά και αυτό αποτελεί σημείο τριβής. Πολλοί Τουρκοκύπριοι διαφωνούν με την Κυπριακή Κυβέρνηση και για το δικαίωμα της να γίνει μέλος της Ε.Ε χωρίς τη ρητή τους έγκριση.

Για τον καθένα αλλά και για την Ε.Ε είναι ένα σήμα ελπιδοφόρο για το μέλλον και επαναφέρει την ανάγκη για πολιτική συμφωνία.

Ο ευκολότερος τρόπος είναι να υπάρξει συμφωνία μέσα στο '97, η οποία θα δώσει τη δυνατότητα σε μια διζωνική, διακοινοτική Ομόσπονδη Κύπρο να διαπραγματευθεί τους όρους της ένταξης στην Ε.Ε. Το μεγαλύτερο μέρος

της πολιτικής συμφωνίας είναι ήδη "στο τραπέζι" των διαπραγματεύσεων. Διαδοχικές διαπραγματεύσεις έχουν γίνει γύρω από την διζωνική και δικοινοτική Ομοσπονδία. Αυτή η λύση αναλύθηκε και στους δύο αρχηγούς των Κοινοτήτων και σχεδόν είχαν φθάσει σε συμφωνία το 1992 με τον Β.Β.Γκάλι. Τώρα χρειάζεται μια ανανεωμένη προσπάθεια, να ενώσουμε τα κομμάτια του πάζλ. Πως θα μπορούσε η πολιτική ισότητα να εκφραστεί μ'ένα καινούργιο σύνταγμα. Πως η μεγαλύτερη έκταση στο βορρά θα επιστραφεί και τι ρυθμίσεις θα γίνουν για εκείνους που έγιναν πρόσφυγες το 1974.

Ακόμη καμμία πολιτική συμφωνία δεν κάνει τις δύο κοινότητες να αισθανθούν ασφαλείς. Οι παρούσες συνθήκες τους δίνουν μια αίσθηση ασφάλειας. Τα Τουρκικά στρατεύματα στο βορρά φοβίζουν τους Ελληνοκύπριους όπως και ο αυξανόμενος εξοπλισμός των Ελληνοκυπρίων μαζί με το Αμυντικό Δόγμα με την Ελλάδα φοβίζει τους Τουρκοκύπριους. Καμμία συμφωνία δεν μπορεί να βασισθεί στις παρούσες ρυθμίσεις. Κάποιες πρόσφατες σκέψεις για προοδευτική αποστρατιωτικοποίηση με την παρουσία διεθνούς δύναμης, συνδυασμένης με εγγυήσεις ασφαλείας μπορούν να βοηθήσουν στο μέλλον. Υπάρχει μια τάση στην Κύπρο να κοιτάζουν για λύση απ'έξω. Αν όχι από τα Η.Ε θα μπορούσε να είναι από τη Ρωσία, το Η.Β ή την Ε.Ε.

Η απάντηση είναι ότι κανείς απ' όλους αυτούς μόνος του αλλά όλοι μαζί και εφόσον οι δύο κοινότητες αποφασίσουν να συμβιβασθούν. Φυσικά είναι εύκολο να παραπονείται κανείς για όλα αυτά τα "μεγειρέματα". Αλλά και στην Cambodie και στη Namibia κάπως έτσι δεν έγινε; Γιατί όχι στην Κύπρο; Όλοι θα είχαν όφελος από μια συμφωνία στην Κύπρο. Μια συμφωνία για την Κύπρο θα βοηθούσε να μειωθεί το δηλητήριο στις σχέσεις Ελλάδας Τουρκίας.

Θα μπορούσε άραγε το 1997 να είναι έτος συμφωνίας για την Κύπρο; Αυτό εξαρτάται από τους αρχηγούς των δύο Κοινοτήτων. Έχουν και την εμπειρία και την εξουσία να το κάνουν. Και οι δύο είναι δημοκρατικά εκλεγμένοι.

Τώρα και οι δύο πρέπει να δώσουν καθαρές λύσεις μακριά από συγκρούσεις. Αυτό εξαρτάται επίσης και από τους εξωτερικούς παράγοντες που εμπλέκονται όπως η Βρετανία που έχει από κοντά ασχοληθεί με την σύγχρονη ιστορία της Κύπρου. Έχοντας αυτό υπόψη ο Μ.Ρίφκιντ τώρα σχεδιάζει την πρώτη διμερή επίσκεψη στην Κύπρο, Βρετανού Υπουργού Εξωτερικών από το 1974. Έτσι ναι, θα μπορούσαμε να πούμε ότι το 1997 είναι έτος συμφωνίας για την Κύπρο. Αλλά δεν είμαι ακόμη έτοιμος να το πω.